

VIZIUNI PRIVIND CONTROLUL ASUPRA RESPECTĂRII LEGISLAȚIEI MUNCII

Nicolae ROMANDAȘ,
doctor în drept, conferențiar universitar

După cum menționează Ion Creangă, controlul este un instrument de determinare a modului în care acționează cel chemat să realizeze prevederile actului, precum și corespunderea acestora cu scopul legii întru a cărei executare a fost emis.¹

Cu ajutorul controlului, statul urmărește dacă actul este aplicat corect, dacă are eficiență, dacă acesta corespunde cerințelor reale ale relațiilor sociale reglementate etc.

Controlul asupra respectării legislației muncii este exercitat, îndeosebi, de către următoarele structuri: Inspekția Muncii, care este abilitată cu controlul de stat în sfera respectării legislației muncii; organizațiile sindicale, care, în virtutea prevederilor *Legii sindicatelor*², exercită un control ce poartă un caracter obștesc.

În conformitate cu prevederile art.1 alin.(1) din *Legea Republicii Moldova privind Inspekția Muncii* (nr.140-XV/2001)³, Inspekția Muncii este organ al administrației publice centrale, se află în subordinea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, are sediu în municipiul Chișinău.

Inspekția Muncii exercită control de stat asupra respectării actelor legislative și a altor acte normative în domeniul muncii la întreprinderi, instituții și organizații, cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, la persoane fizice care angajează salariați, precum și în autoritățile administrației publice centrale și locale.

Inspectorii de muncă pot efectua controale sub formă de control planificat și control repetat.⁴

De asemenea, inspectorii de muncă pot participa și la controalele complexe specializate, prin care se subînțelege controale efectuate de un organ sau un grup de organe de control specializate în toate domeniile de activitate a agentului economic respectiv.

În conformitate cu prevederile pct.3.3. din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.862 din 26.07.2004, controalele inopinate pot fi permise numai în cazurile când la agentul economic sau în regiunea amplasării lui au apărut situații excepționale cu caracter natural sau tehnogen, care amenință viața și sănătatea populației sau factorii de decizie ai organului de control dispun de informații veridice, obținute în cadrul activității de supraveghere, care le permite să considere că acțiunile agentului economic întrunesc elementele unei infracțiuni sau ale unei contravenții administrative. De asemenea, dacă există cerințe obligatorii de efectuare a controlului ori dacă organele de drept solicită efectuarea controlului.

Reieșind din conținutul pct.4.6. din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.862 din 26.07.2004, orice control se consideră legal dacă controlorii prezintă agentului economic ordinul de control, semnat de către

conducătorul organului de control respectiv, care autorizează acest control. Considerăm, însă, că inspectorii de muncă pot efectua controale inopinate, prezentând, în aceste cazuri, doar legitimația de serviciu (fără a fi necesar ordinul de control). Această concluzie este fundamentată pe dispozițiile art.8 din *Legea Republicii Moldova privind Inspekția Muncii*.

În subordinea Inspekției Muncii se află inspectoratele teritoriale de muncă, fără personalitate juridică, funcționând în fiecare unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea.

Potrivit art.4 alin.(1) din *Legea Republicii Moldova privind Inspekția Muncii*, Inspekția Muncii are următoarele atribuții: controlează respectarea dispozițiilor actelor legislative și ale altor acte normative referitoare la: contractul individual și contractul colectiv de muncă; carnetele de muncă; timpul de muncă și timpul de odihnă; retribuirea muncii; disciplina muncii; munca minorilor și a femeilor; protecția muncii; alte condiții de muncă; acordă, în modul stabilit de Guvern, autorizații de funcționare din punctul de vedere al protecției muncii și eliberează avize privind introducerea în fabricație a prototipurilor de echipamente tehnice și de echipament individual de protecție și de lucru; cercetează, în modul stabilit de Guvern, accidente de muncă și coordonează activitatea de pregătire, instruire și informare a salariaților angajați în problemele relațiilor de muncă și protecției muncii.

Inspekția Muncii este în drept: să solicite și să primească de la autoritățile administrației publice centrale și locale, de la persoane juridice și fizice informațiile necesare exercitării atribuțiilor sale; să aplice, în modul stabilit de legislație, sancțiuni administrative, inclusiv amenzi, pentru încălcarea dispozițiilor actelor legislative și ale altor acte normative referitoare la condițiile de muncă și protecția salariaților în exercitarea atribuțiilor lor.

În conformitate cu prevederile art.8 din *Legea Republicii Moldova privind Inspekția Muncii*, în exercițiul funcțiunii, inspectorul de muncă, *la prezentarea legitimației de serviciu*, este în drept: să pătrundă liber, la orice oră din zi sau din noapte, fără informarea prealabilă a angajatorului, în locurile de muncă, în încăperile de serviciu și de producție; să solicite și să primească de la angajator actele și informațiile necesare controlului; să solicite și să primească, în limitele competenței, declarații de la angajatori și salariați; să ceară lichidarea imediată sau într-un anumit termen a abaterilor constatate de la dispozițiile actelor legislative și ale altor acte normative referitoare la condițiile de muncă și la protecția salariaților în exercitarea atribuțiilor lor; să întocmească procese-verbale cu privire la contravențiile

administrative din domeniul muncii și protecției muncii; să solicite retragerea de către autoritățile administrației publice competente a autorizației (licenței) de activitate a angajatorului pentru neexecutarea intenționată a prescripțiilor privind înlăturarea încălcărilor legislației muncii și normelor de protecție a muncii, stabilite în urma controalelor repetate.

Suplimentar, inspectorul de muncă cu atribuții în domeniul protecției muncii este în drept: să dispună oprirea din funcțiune (inclusiv prin sigilare) a întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor, atelierelor, sectoarelor, clădirilor, edificiilor și echipamentelor tehnice, precum și încetarea lucrărilor și proceselor tehnologice care nu corespund normelor de protecție a muncii și care prezintă un pericol iminent de accidentare; să propună anularea autorizației de funcționare din punctul de vedere al protecției muncii și a avizelor privind introducerea în fabricație a prototipurilor de echipamente tehnice și de echipament individual de protecție și de lucru dacă constată că, prin modificarea condițiilor care au stat la baza emiterii acestora, nu se respectă cerințele actelor normative de protecție a muncii.

În conformitate cu prevederile art.9 alin.(1) din Legea Republicii Moldova privind Inspekția Muncii, inspectorul de muncă este obligat: să se călăuzească în activitatea sa de legislație și să păstreze confidențialitate asupra sursei oricărei reclamații care semnalizează încălcarea dispozițiilor actelor legislative și ale altor acte normative referitoare la relațiile de muncă, protecția muncii și să nu dezvăluie angajatorului faptul că respectivul control a fost efectuat în urma unei reclamații; să păstreze confidențialitate, conform legislației, asupra informațiilor care reprezintă secrete de stat sau secrete comerciale și care i-au devenit cunoscute în exercițiul funcțiunii; să fie obiectiv și imparțial, să nu se manifeste în calitate de mediator sau arbitru în soluționarea conflictelor de muncă; să nu aibă nici un fel de interes, direct sau indirect, legat de angajatorii care se află sub incidența controlului său.

În conformitate cu prevederile art.10 al Legii Republicii Moldova privind Inspekția Muncii, angajatorul are următoarele obligații: a) să asigure inspectorului de muncă acces liber, la orice oră din zi sau din noapte, la locurile de muncă, în încăperile de producție și de serviciu pentru efectuarea inspecției; b) să prezinte documentele și să dea informațiile solicitate de inspectoratul de muncă în timpul efectuării inspecției; c) să asigure realizarea măsurilor stabilite de inspectorul de muncă în urma controlului sau a cercetării accidentelor de muncă.

Referindu-ne la organizațiile sindicale, menționăm că, pentru îndeplinirea obiectivelor lor, apărarea și reprezentarea intereselor membrilor lor, sindicatele beneficiază de o gamă largă de drepturi expuse în Capitolul III al Legii sindicatelor (nr.1129-XIV/2000).

În conformitate cu art.17 alin.(3) al Legii nr.1129-XIV/2000, sindicatele efectuează controlul obștesc asupra stării protecției muncii și a mediului înconjurător prin intermediul organelor lor electivă, inspectoratului tehnic al protecției muncii și împuterniciților pentru protecția muncii, care acționează în baza regulamentelor

aprobate de centrele sindicale corespunzătoare. În acest scop, ele sunt în drept:

- să viziteze și să revizuiască nestingherit unitățile și subunitățile lor, indiferent de forma juridică de organizare și de tipul de proprietate, pentru a determina corespunderea condițiilor de muncă cerințelor de protecție a muncii;

- să prezinte angajatorului propuneri obligatorii pentru examinare, cu formularea de sugestii privind lichidarea neajunsurilor depistate și să participe la activitatea comisiilor pentru primirea în exploatare a obiectelor de producție, la cercetarea accidentelor de muncă;

- să apere interesele membrilor de sindicat în problemele ce țin de protecția muncii, de acordarea înlesnirilor, compensațiilor și altor garanții sociale în legătură cu influența asupra celor ce muncesc a factorilor de producție și ecologici nocivi.

În prezent, cele mai multe atribuții în sfera protecției muncii în cadrul unității revin **Comitetului pentru protecția muncii, care se constituie și își desfășoară activitatea conform dispozițiilor Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a comitetelor pentru protecția muncii** (nr.18 din 1 aprilie 2004)⁵. Acest Comitet se constituie pe principiul de paritate din împuterniciți pentru protecția muncii ai angajatorilor și împuterniciți pentru protecția muncii ai salariaților sau ai sindicatelor.

În desfășurarea activității sale, Comitetul pentru protecția muncii este în drept: să solicite și să examineze rapoartele anuale privind protecția muncii, prezentate de angajator; să participe la elaborarea proiectelor de instrucțiuni de protecție a muncii; să inspecteze locurile de muncă; să analizeze cauzele accidentelor de muncă și ale bolilor profesionale și să propună măsuri de prevenire a unor evenimente similare etc.

În cazul depistării la unități a încălcării cerințelor de protecție a muncii, tănuirii accidentelor de muncă și a cazurilor de îmbolnăviri profesionale ori în cazul cercetării neobiective a acestor fapte, sindicatul poate cere conducătorilor unităților vizate sau autorităților publice competente luarea de urgență a măsurilor și tragerea persoanelor vinovate la răspundere.

În cazul periclitării vieții sau sănătății lucrătorilor, sindicatul este în drept să ceară întreruperea lucrărilor și suspendarea deciziilor angajatorului contrare legislației cu privire la protecția muncii. În acest caz, angajatorul este obligat să examineze cerințele sindicatului și să-l informeze în scris despre decizia luată.

Note:

¹ I.Creangă. *Curs de drept administrativ*. – Chișinău: Epigraf, 2004, p.249.

² Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.130-132.

³ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2001, nr.68-71 din 29.06.2001.

⁴ Aceste forme de control sunt specificate în Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova „Privind perfecționarea sistemului de control de stat specializat”, nr.862 din 26 iulie 2004 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.131.

⁵ Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.112-118.